

Саме застосування економетричних моделей в економіці дає змогу виокремити та формально описати найважливіші, найсуттєвіші зв'язки економічних змінних і об'єктів, а також індуктивним шляхом отримати нові знання про об'єкт. В такій моделі, в спрощеній формі, за багатьох припущень, встановлюють основні залежності між економічними показниками.

Література:

1. Базилевич В. Д. Зміст, цілі та засади (інструменти) макроекономічної політики. Теорії економічної політики Я. Тінбергена та Р. Манделла / В. Д. Базилевич // Макроекономіка : підручник / В. Д. Базилевич, К. С. Базилевич, Л. О. Баластрик. – 2-ге вид., виправл. – К. : Знання, 2005. – Тема 13. – С. 595–611.
2. Блауг М. Фриш Рагнар А. К. Frisch Ragnar A. K. (1895–1973) / М. Блауг // 100 великих економістів после Кейнса / М. Блауг ; пер. с англ. под ред. М. А. Сторчевого. – СПб. : Экономическая школа ГУ ВШЭ : Экономикс, 2009. – С. 322– 324. – (Библиотека «Экономической школы» ; вып. 42).
3. Лугінін, О.Є. Економетрія: навч. посібник / О.Є. Лугінін; [рец. В.М. Данілін, О.О. Петрова]. - 2-е вид., перероб. і доп.. - Київ: ЦНЛ, 2008. - 278 с.
4. Макаренко, О.С. Інформаційні технології для великого міста: моделювання, прогнозування, передбачення / О.С. Макаренко // Актуальні проблеми економіки. - 2005. - № 10. - С. 166-170.
5. Мусіна, Л.А. Економетрична модель прогнозування макропоказників / Л.А. Мусіна, Т.В. Лебедева, В.О. Піщейко // Формування ринкових відносин в Україні. - 2003. - № 12. - С. 1-10.

УДК 338.43

Т.В. Іванко

Науковий керівник: О.А. Ковальчик, асистент

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

ФОРМУВАННЯ МОДЕЛІ ЕКСПОРТНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВ ОЛІЙНО-ЖИРОВОГО КОМПЛЕКСУ УКРАЇНИ

T.V. Ivanko

FORMATION MODEL OF ENTERPRISES EXPORT POTENTIAL OIL AND FAT INDUSTRY OF UKRAINE

Враховуючи сучасний розвиток економіки України, а саме ряд трансформаційних змін, викликаних поступовим входом у ЄС, вивчення питання нарощування експортного потенціалу за рахунок стратегічно важливих галузей є надзвичайно важливим та актуальним.

Оліє-жировий підкомплекс найбільш привабливий в аграрній галузі, про що свідчать показники динаміки світових обсягів виробництва та експорту соняшникової олії подані на рис. 1 та сформульовані за даними офіційного сайту асоціації «Укроліяпром» [1].

Світове виробництво та експорт соняшникової олії у 2016

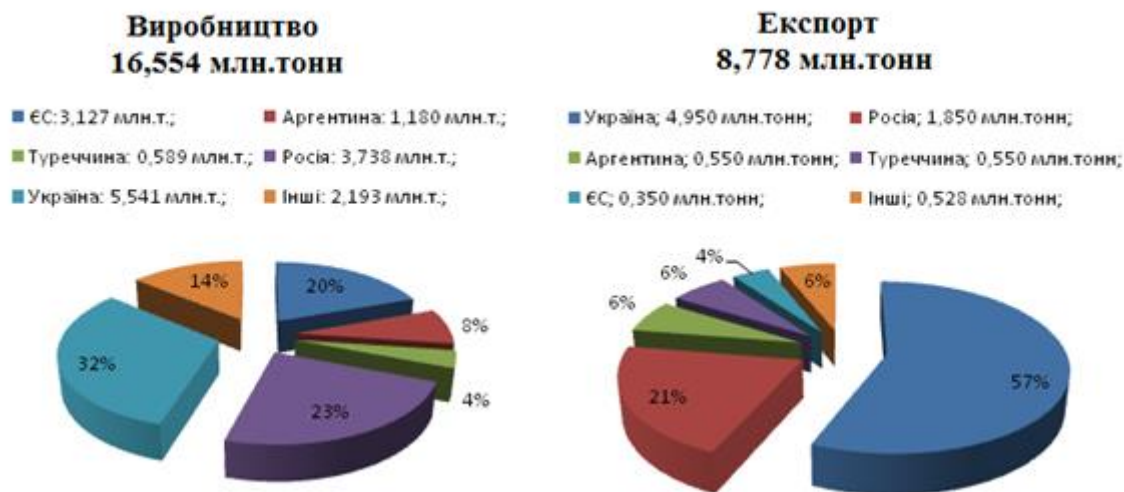

Рис.1. – Світове виробництво та експорт соняшникової олії у 2016

За даними рис. 1, чітко видно що Україна являється лідером у сфері виробництва і експорту соняшникової олії на світовому ринку. Основними її споживачами являються Індія – 30%, Китай – 13,8% та інші. Особливо зросли поставки олії соняшникової з України до країн ЄС (32%).

На даний момент для підтримання лідерських позицій на світовому ринку перед вітчизняними виробниками стоїть питання у формуванні ефективних експортних механізмів. Для реалізації цих механізмів використовується ряд моделей, однією з яких є модель експортного потенціалу.

Дана модель ґрунтується на використанні системного методу, який передбачає дослідження процесів, які відбуваються у внутрішньому середовищі підприємства, що відображає його взаємовідносини із зовнішнім середовищем. На формування експортного потенціалу мають вплив чинники зовнішнього та внутрішнього середовища. Також, методика побудови моделі ґрунтується на базових показниках звітних періодів із врахуванням змін складових експортного потенціалу у перспективі.

Враховуючи дані положення, етапи функціонування моделі формування експортного потенціалу підприємств олійно-жирового комплексу матимуть вигляд [2]:

1. Перший етап включає: збір фактичних даних (звітного періоду);
2. Аналіз звітних даних;
3. Постановлення завдання (модель, завдання, обсяг реалізації);
4. Математичне вирішення завдання;
5. Аналіз внутрішнього і зовнішнього середовища;
6. Параметри середовища змінних;

7. Проектування;

8. Перевірка адекватності моделі;

9. Заключний етап: закінчення та висновки, проведені в процесі формування моделі.

Отже, використання саме системного методу для побудови моделі експортного потенціалу дозволяє на кожному етапі відстежувати та вносити необхідні корективи в побудову цієї моделі. Оскільки це дасть можливість менеджерам на підприємствах орієнтуватися у динаміці експортних поставок та впливати на нарощування експорту соняшникової олії. В свою чергу збільшення експорту власних товарів є додатковим джерелом фінансових надходжень, з яких формуються як обігові кошти підприємств, так і наповнюється бюджет країни.

Література:

1. Офіційний сайт асоціації «Укроліяпром» [Електронний ресурс]. Режим доступу :<http://www.ukroilprom.org.ua/qw.php?page=about>

2. Волощук Т.Г. Модель експортного потенціалу підприємств олійно-жирової галузі України / Т.Г. Волощук // Збірник наукових праць ЧДТУ. –2013. – Вип. 35. – Ч. I. – С. 148–154.

УДК 330.46:519.86

Н.І. Камінська, к.е.н., доцент

Львівський національний університет імені Івана Франка

**АДАПТИВНІ МЕТОДИ У СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОМУ
ПРОГНОЗУВАННІ**

N.I. Kaminska, Ph.D., Assoc. Prof.

ADAPTIVE METHODS IN SOCIO-ECONOMIC FORECASTING

Сьогодні як ніколи є актуальною проблема підвищення якості коротко- та середньострокового прогнозування соціально-економічних процесів. Класичні методи прогнозування, що базуються на раціональному експертному мисленні та аналітичних процедурах досить часто не дозволяють створити точну та адекватну модель економічного явища чи процесу. До передових методів прогнозування соціально-економічних процесів, що дозволяють здійснити прогноз розвитку досліджуваного процесу чи об'єкту на новому якісному рівні можна віднести адаптивні методи та моделі.

Динаміка більшості фінансово-економічних показників характеризується постійною коливальною складовою. При проведенні досліджень за таких умов отримання точніших прогнозних оцінок забезпечується не тільки правильним відображенням рівняння тренду, але й визначенням компоненти коливання. Ефективність прогнозування сезонних процесів можлива лише за використання спеціального класу методів та моделей (адитивних та мультиплікативних).